

Okoljevarstvena dovoljenja

KATERE SO NAJBOLJŠE RAZPOLOŽLJIVE TEHNIKE V VAŠI PANOGI?

S skorajšnjo uveljavitvijo novega zakona o varstvu okolja, okoljevarstvena dovoljenja že močno trkajo na vrata industrijskih dejavnosti, ki sodijo med t. i. naprave, ki lahko povzročijo onesnaževanje večjega obsega. Na ministrstvu za okolje, prostor in energijo se zavedajo, da je priprava vloge, kot tudi izdaja dovoljenja, zahteven projekt tako za podjetja kot za njih same, saj bodo odgovorni za pravočasno izdajo dovoljenja in njegovo vsebino. Septembra lani so začeli vabiti bodoče zavezanca na pogovore, katerih seznam je objavljen na spletni strani ministrstva. Poleg predstavnikov vabljenih podjetij in ministrstva sodelujejo na sestankih še predstavniki agencije za okolje in pristojne inšpekcijske službe.

ANTONIJA BOŽIČ CERAR

Za vsako podjetje sta predvidena dva sestanka. Na prvem ministrstvo predstavi podjetju zahteve, ki jih bo moralo izpolnjevati, da bo lahko dobilo integralno okoljevarstveno dovoljenje, in okvirno vsebino vloge, ki jo bodo od njih pričakovali. Vsak zavezanec prejme posebej pripravljeno podatkovno ploščo, ki je opremljena z osnovnimi podatki, ki jih imajo o podjetju na agenciji za okolje, glede na predpisana letna poročila o monitoringih in druge baze podatkov, s katerimi razpolagajo. Podatkovna plošča je tako pripravljena, da seznanja podjetja z osnovnimi pričakovanji ministrstva in napotki za preverjanje stanja in pripravo podatkov, ki jih bodo potrebovali za pridobitev dovoljenja.

Na drugem sestanku podjetja opišejo uporabljeno tehnologijo in postopke ter določijo njihovo skladnost z zahtevami, ki jih narekujejo priporočene najboljše razpoložljive tehnike in slovenska zakonodaja. Če učinki poslovanja z okoljem odstopajo od vrednosti, ki jih predpisuje naša zakonodaja, ali parametrov, ki jih je moč doseči z uporabo najboljših razpoložljivih tehnik, morajo predstavniki podjetja predlaga-

ti ukrepe, s katerimi bodo morebitne neskladnosti odpravili.

Najboljše razpoložljive tehnike

V tem postopku je neizogibno, da se podjetja seznanijo z obstoječimi najboljšimi razpoložljivimi tehnikami. Na prvi pogled bi sodili, da nakup

O varstvu okolja za mala podjetja

V okviru seminarjev Kaj prinaša EU za mala podjetja sodeluje tudi služba za varstvo okolja s predavanji o stanju okolja in okoljskih zahtevah izhajajoč iz okoljske politike in zakonodaje EU in predloga novega zakona o varstvu okolja. Glede na to, da okoli 90 odstotkov okoljskih pravil v državah članicah izhaja iz zakonodaje EU in da je že okoli 85 odstotkov slovenske zakonodaje usklajene z EU, lahko ocenimo, da je za mala podjetja bistveno, če sledijo in izvajajo zakonodajo, ki v slovenskem prostoru že velja. V okviru predavanj so izpostavljene bistvene novosti zakona v primerjavi z do sedaj veljavnim. Ena izmed novosti, ki lahko zadeva tudi mala podjetja, je okoljevarstveno dovoljenje, ki ga morajo pridobiti upravljavci naprav oziroma dejavnosti, ki povzročajo emisije v zrak, vode ali tla, za katere so predpisane mejne vrednosti, ter tisti, ki predelujejo ali odstranjujejo odpadke po predpisih o ravnanju z odpadki.

najnovejše in najdražje opreme že zagotavlja izpolnjevanje zahtev, ki jih narekujejo BAT (Best Available Techniques) ali po naše najboljše razpoložljive tehnike. Vendar ima poleg same opreme oziroma naprav ključni pomen tudi uporaba, obvladovanje in vzdrževanje.

Dostikrat je moč preseči omejitve nekoliko starejše tehnologije z uporabo preverjenih in utečenih postopkov, ki so plod izkušenj in poglobljenega poznavanja procesov.

Ustrezne primerjave

Gospodarno vodenje procesov, ki je bilo nekoč le v središču zanimanja lastnikov ali delničarjev, postaja zanimivo tudi za državo. Poleg gospodarnosti zahteva tudi neoporečnost poslovanja s stališča vplivov na okolje. Povrhu pa pridobljene podatke še primerja z rezultati poslovanja sorodnih podjetij v drugih državah skupnosti.

To primerjavo omogočijo precej obsežni dokumenti, kjer so za posamezno dejavnost opisani najboljši razpoložljivi postopki. Ti dokumenti so tako imenovani BAT referenčni ali dokumenti BREF in že nekaj

ne delovne skupine morajo na osnovi zbranih in izmenjanih informacij pretehtati, katere so najboljše razpoložljive tehnike v splošnem smislu za vso obravnavano panogo.

Običajno traja priprava

dokumenta, ki lahko obsega tudi nekaj sto strani, okoli dve leti. Vendar so že v času priprave, pred potrditvijo in objavo končne verzije, na voljo tudi osnutki dokumentov širši javnosti.

Vsi izdelani dokumenti vključujejo tudi precej obsežne povzetke. Največ nejevolje nad pripravljenimi dokumenti BREF pri nas izhaja iz dejstva, da so dostopni samo v angleškem jeziku na spletnih straneh biroja v Seville: <http://eippcb.jrc.es/pages/FActivities.htm>

Številčno močnejši narodi tudi uporabljajo angleške verzije dokumentov, saj so le ti tako obsežni, da se praviloma ne prevajajo v celoti. Za tiste, ki jim je bližja nemščina, so dostopni povzetki končnih dokumentov BREF v nemškem jeziku na spletni strani: <http://www.umweltbundesamt.de/nfp-bat/kurzue.htm>.

Sedem povzetkov izdelanih dokumentov je zaenkrat dostopnih tudi v slovenščini prek spletnih strani ministrstva za okolje in prostor in energijo: www.gov.si/mop.

Ločimo vertikalne in horizontalne dokumente BREF. Prvi so namenjeni primerjavi stanja tehnike v posamezni dejavnosti. Drugi so splošni in imajo širšo uporabno vrednost za več dejavnosti, saj obravnavajo področja, kot so hladilni sistemi, monitoring, ekonomiko in energetska učinkovitost.

Sektorski oziroma vertikalni dokumenti BREF so praviloma oblikovani tako, da podajajo splošni gospodarski pomen in značilnosti dejavnosti v posameznih državah članicah in tudi v EU. Sledi opis trenutno uporabljene tehnologije in postopkov s predstavitvijo najpogostejših okoljskih problemov. Opisi so opremljeni še z oštevilčenimi emisijskimi vrednostmi, količinami nastalih

odpadkov, porabljene vode, energije in ostalih surovinskih virov. Vsi ti podatki so izraženi na enoto proizvodnje. Ustrezen poudarek je namenjen postopkom oziroma tehnikam za obvladovanje okoljskih problemov, kjer imajo pomembno vlogo tudi sistemi vodenja oziroma ravnanja z okoljem, čeprav se izrecno ne zahteva, da ima podjetje certificiran sistem ravnanja v skladu z zahtevami standarda ISO 14001 ali EMAS. Dokument se zaključuje s priporočili o najboljših razpoložljivih postopkih in kratko napovedjo novih tehnologij, ki so šele v porajanju in še niso širše uveljavljene. ■

Odpadna embalaža

KAKO RAVNATI Z EMBALAZO NEVARNIH SNOVI

Na začetku tega leta je začel delovati sistem ravnanja z odpadno embalažo, v okviru katerega bo treba poskrbeti tudi za embalažo nevarnih snovi. Medtem ko je pri nas sistem šele začel delovati, pa je Evropska unija sprejela spremembo direktive 94/62/EC o embalaži in odpadni embalaži. Direktiva 2004/12/EC je stopila v veljavo 18. februarja letos, države članice pa morajo svojo zakonodajo uskladiti z zahtevami direktive v osemnajstih mesecih. Novost direktive so strožje zahteve o predelavi in reciklaži odpadne embalaže, skupno in po posameznih materialih.

JANJA LEBAN

Družba Slopak je julija 2003 dobila dovoljenje agencije za okolje za ravnanje z odpadno embalažo, jeseni pa so intenzivno potekale aktivnosti za sklenitev pogodb, na osnovi katerih lahko podjetja, embalerji, uvozniki embaliranega blaga, proizvajalci servisne embalaže in uvozniki servisne embalaže prenesejo obveznosti ravnanja z odpadno

embalažo na Slopak. Prenos opravijo podjetja, ki prvi dajejo embalirano blago na trg, za količine embalaže, ki se z blagom dajejo na trg oziroma v primeru servisne embalaže za količine embalaže, ki se kot blago daje na trg. Družba je vzpostavila sistem, na osnovi katerega se prenos obveznosti opravi za prodajno embalažo, ki je namenjena za uporabo v gospodinjstvih, vključno s pri-

padajočo skupinsko in transportno embalažo. Podobno storitev Slopak nudi tudi za embalažo, ki je namenjena uporabnikom v industriji, obrti ali drugim dejavnostim. S prevzemom obveznosti se Slopak zavezuje, da prevzema odpadno embalažo od izvajalcev javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki in končnih uporabnikov in poskrbi za njeno predelavo in reciklažo. Prenos obveznosti je obvezen za embalažo, ki kot odpadek nastaja v gospodinjstvih. Za embalažo, ki kot odpadek nastaja pri opravljanju proizvodne, trgovinske, storitvene ali druge dejavnosti, lahko podjetja zagotovijo ravnanje tudi sama. Da lahko zavezanci zagotavljajo ravnanje sami, morajo izpolnjevati določene pogoje in biti vpisani v evidenco ARSO. Podobno velja tudi

za končne uporabnike, ki za svojo dejavnost embalirano blago uvozijo sami in zato nimajo predhodnega dobavitelja. Do sedaj se je v evidenco ARSO vpisalo osem podjetij. V sistem ravnanja z odpadno embalažo sodi tudi odpadna embalaža od nevarnih snovi. V zvezi s to embalažo so še nejasnosti, za kar bo treba v prihodnje pripraviti ustrezna pojasnila in napotke.

Kdaj je odpadna embalaža nevarni odpadek

V mnogih okoljih so prepričani, da sodi embalaža, ki je vsebovala nevarne snovi, lahko nevarne odpadke. Podrobnejši pregled tujih praks (Avstrija, Nemčija) kaže, da ni vedno tako. Pri odločitvi, kdaj je embalaža nevarnih snovi nevarni odpadek, je odvisno od lastno-

sti in količine nevarnih snovi ter konsistence vsebovanih snovi in možnosti praznjenja embalaže. Pri tem lahko izhajamo tudi iz pravilnika o ravnanju z odpadki in določb, na osnovi katerih za nevarni odpadki velja, da ima eno ali več nevarnih lastnosti iz tretje priloge pravilnika, pomembna pri tem pa je tudi vsebnost nevarne snovi v odpadku.

Kako se bo ravnalo z embalažo nevarnih snovi, je torej odvisno od nevarne snovi in možnosti praznjenja embalaže. V kolikor je embalaža nevarnih snovi ustrezno izpraznjena, bi se lahko oddala (razen izjem) med odpadno embalažo kot nenevarni odpadki, pri čemer se pri razvrstitvi upošteva vrsto osnovnega materiala, na primer 15 01 01 papirna in kartonska embalaža, 15 01 02 plastična embalaža, itd.

Za tovrstno odpadno embalažo se zagotavlja predelavo in reciklažo, v sistem ravnanja pa bi morali vključevati le izpraznjeno embalažo. In kdaj je embalaža izpraznjena? V tuji

kancerogene snovi ali z znakovno za eksplozivne snovi (E). Embalaža teh snovi je že v postopku zbiranja predvidena za odstranitev, na primer sežig, z odpadno embalažo se ravna

skupaj z embalirano snovjo odstrani v skladu s klasifikacijsko številko, ki ustreza embalirani snovi.

K ustrezni pripravi odpadne embalaže nevarnih snovi lahko veliko prispevajo embalerji z natančnejšimi navodili za vsak izdelek, ki ga dajejo na trg. Navodila, kot so na primer napotki za način odpiranja embalažnih enot, ki omogoča boljše izpraznjenje ali oddajanje izpraznjene embalaže nevarnih snovi, lahko posredujejo v sklopu varnostnega lista ali navodila za uporabo snovi. Na osnovi tujih praks bi podobna merila za razvrstitev odpadne embalaže kot nevarni odpadki in napotke za ravnanje morali pripraviti in uveljaviti tudi v slovenskem prostoru.

Novi cilji EU glede predelave in reciklaže

Medtem ko v Sloveniji šele vzpostavljamo nova pravila ravnanja z embalažo in odpadno embalažo in nam še niso znani podatki o deležih recikla-

že in predelave, ki jih dosegamo, pa je EU februarja sprejela spremembe direktive 94/62/EC in postavila obvezo po doseganju višjih ciljev. Tako naj bi dosegli predelavo najmanj 60 odstotkov skupne mase odpadne embalaže,

recikliranje 55 do 80 odstotkov skupne mase odpadne embalaže in po posameznih embalažnih materialih najmanj:

- 60 odstotkov za steklo,
- 60 odstotkov za papir in karton,
- 50 odstotkov za kovine,
- 22,5 odstotkov za plastiko in
- 15 odstotkov za les.

Te cilje morajo članice EU doseči do konca leta 2008, za pristopnice pa velja nekajletni časovni zamik. Slovenija je v skupini držav, ki mora predpisane deleže predelave in reciklaže doseči do konca leta 2012. Vzpostavitev sistema bo torej kmalu sledila priprava na izpolnjevanje novih zahtev. ■

Delavnice o odpadni embalaži

Letos se nadaljujejo delavnice na temo embalaže in odpadne embalaže, ki jih izvaja zborniška služba za varstvo okolja v sodelovanju z območnimi zbornicami, na katerih se udeleženci podrobneje seznanijo s pravili ravnanja, ki izhajajo iz pravilnika o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo. Med te sodijo priprava poročil o embalaži in odpadni embalaži, prenos obveznosti ravnanja z odpadno embalažo na družbo za ravnanje z odpadno embalažo ali vpis v evidenco agencije za okolje, da zavezanec zagotavlja ravnanje sam ter zbiranje odpadne embalaže po posameznih materialih (papir in lepenka, steklo, plastika, kovina, les) in njihova predelava in reciklaža.

praksi uveljavljen pristop je, da iz embalaže ne kaplja, v embalaži ni ostankov in je očiščena z lopatico ali čopičem do neizogibnih ostankov embalirane snovi.

V sistem predelave in reciklaže pa ne sodi embalaža, ki je vsebovala snovi, označene z mrtvaško glavo (T, T+) - strupene, zelo strupene, mutagene in

kot z nevarnim odpadkom. Podobno velja tudi za embalažo, ki vsebuje prevelike ostanke embalirane nevarne snovi ali tuje snovi. Razvrsti se jo pod klasifikacijsko številko 15 01 10* embalaža, ki vsebuje ostanke nevarnih snovi ali je onesnažena z nevarnimi snovmi, razen če je vsebnost ostanka tolikšna, da se embalažo